

Ks. Franciszek Drączkowski. *Metoda wykresograficzna w katechezie*. Pelplin: Wydawnictwo „Bernardinum” 2001 ss. 152.

Wyraz „metoda” pochodzi od greckiego słowa *méthodos* i oznacza drogę postępowania i sposób poszukiwania w dochodzeniu do prawdy. Aby uczeń w sposób właściwy przyjął i opanował przekazywaną mu treść, muszą być dobrze dobrane i zastosowane określone sposoby pracy nauczyciela z uczniami.

Dyrektorium katechetyczne zachęca do stosowania takich metod pracy, które pomagałyby wychować młodych chrześcijan na ludzi głęboko świadomych swoich zadań i odpowiedzialnych za ich wykonanie, twórczych, aktywnych i zaangażowanych. Poszukuje się takich sposobów pracy, które nie będą ograniczały się tylko do podawania i przekazywania wiedzy, lecz pokierują pracą uczniów, pobudzą ich do samodzielnego myślenia i poszukiwania właściwych rozwiązań.

Propozycję takiej metody przedstawia ks. prof. Franciszek Drączkowski w swojej książce pt. *Metoda wykresograficzna w katechezie*. Ukazuje w niej prosto i czytelnie, a jednocześnie niezwykle interesująco, graficzny sposób ilustrowania trudnych, choć często podstawowych, prawd wiary chrześcijańskiej. Samo słowo nie jest obecnie wystarczającym nośnikiem przekazu informacji, ponieważ żyjemy w czasach, w których dominującą rolę zaczyna odgrywać obraz, szczególnie ten obecny na ekranie telewizora czy monitorze komputera.

Autor, uzasadniając potrzebę wprowadzenia metody wykresograficznej do współczesnej katechezy, stwierdza: „Dzisiejszy człowiek coraz bardziej zatracą zdolność myślenia abstrakcyjnego. Dotyczy to szczególnie dzieci i młodzieży, formowanych w znacznym stopniu przez telewizję, gdzie niepodzielnie panują przedstawienia wizualne. Rozbudzona wyobraźnia domaga się obrazu. Recepcja prawdy o istnieniu Boga, który jest duchem, napotyka na liczne trudności. Jednostronne eksponowanie obrazu Chrystusa w ikonie człowieka, może w praktyce prowadzić do kryptoarianizmu. Podobne zagrożenia stwarza wyłączne preferowanie obrazu Boga Ojca, który dla wielu kojarzy się z obrazem starszego mężczyzny z długą siwą brodą. Przywołanie figury koła, będącego symbolem Boga, niweluje powyższe zagrożenia, co więcej, pozwala lepiej zobrazować istotę Boga, Jego niezrównaną wielkość, wszechmoc i potęgę” (s. 125).

Głównymi źródłami prezentowanego opracowania są: Pismo święte Starego i Nowego Testamentu, pisma Ojców Kościoła, dokumenty Soboru Watykańskiego II oraz *Katechizm Kościoła Katolickiego*. Autor wielokrotnie odwołuje się do źródeł patrystycznych, sięga do takich myślicieli, jak: św. Augustyn, św. Bazyli Wielki, św. Grzegorz Wielki, św. Grzegorz z Nazjanzu, św. Grzegorz z Nyssy, św. Ireneusz, św. Jan Damasceński, Klemens Aleksandryjski, Pseudo-Dionizy Areopagita. Całość pracy została podzielona na dwie części: pierwsza prezentuje metodę wykresograficzną, druga zaś tę metodę omawia. Myślą przewodnią pracy jest historia zbawienia, ukazana chronologicznie w szesnastu rozdziałach o następujących tytułach: 1. Bóg Odwieczny, 2. Bóg Jeden w trzech Osobach, 3. Stworzenie świata widzialnego i nie-

widzialnego, 4. Upadek aniołów, 5. Przyjaźń człowieka z Bogiem, 6. Grzech pierworodny, 7. Zły duch – Szatan, 8. Wcielenie Syna Bożego, 9. Misterium Odkupienia, 10. Kościół Chrystusowy, 11. Chrzest – wszczepienie w Kościół Chrystusowy, 12. Powszechne powołanie do świętości w Kościele, 13. Miłość chrześcijańska (agape), 14. Czyściec, 15. Chrzest pragnienia – szansa dla wszystkich?, 16. Świętość – antycypacją nieba. Treści zawarte w poszczególnych rozdziałach zostały zilustrowane szesnastoma wykresami, których dokładne omówienie znajduje się w drugiej części książki.

Prezentowana metoda wykresograficzna posługuje się dwoma figurami geometrycznymi, spotykanymi w ikonografii chrześcijańskiej, a mianowicie kołem i wpisany w nie trójkątem, symbolizującym Boga Jedyneego w trzech Osobach.

Wraz z zagłębianiem się w historię zbawienia wykresy przybierają coraz to bardziej złożoną strukturę. W wykresach od czwartego do dziesiątego pojawia się figura o nieregularnych kształtach, obrazująca „królestwo Złego”, natomiast od wykresu ósmego do szesnastego rysunki stają się bardziej złożone: składają się z dwóch kół i dwóch trójkątów, wewnątrz ze sobą złączonych w pozycji wertykalnej, co obrazuje Kościół Chrystusowy jako Bosko-ludzką wspólnotę życia.

Rysunek zaliczany jest do pomocy wizualnych i zajmuje w nauczaniu jedno z ważniejszych miejsc. Stanowi pomoc prostą i łatwą w zastosowaniu, która za pomocą kilku prostych kresek, umiejętnie nakreślonych, daje często więcej niż ekspozycja obrazu. Ponieważ fabuła zawiera mniej elementów, powstaje stopniowo, nie skupia uwagi na elementach drugorzędnych, lepiej ukazuje istotę rzeczy, a to sprawia, że jest doskonałą pomocą w rozumieniu prawdy. Ponadto uatrakcyjnia katechezę, skupia uwagę na tym, co istotne, przybiera charakter znaku „świętego”, znaku obwieszczenia, dzięki czemu bliższa jest dziecku zbawcza działalność Boga, a przez to rysunek staje się pomocny w budzeniu wiary i poznaniu wezwania Bożego.

Rysunki powstające w toku katechezy mają wartość szczególną, ponieważ powstają stopniowo i pomagają śledzić akcję czy wątek rozumowania w sposób genetyczny. Łatwiej wówczas uchwycić istotę rzeczy czy tok rozumowania, łatwiejszy jest również proces zapamiętywania.

Rysunek zaprezentowany w sposób przystępny i prosty budzi u dzieci chęć i potrzebę odtwarzania. Wówczas ożywa w nich to, co poznali, następuje pogłębienie przekazanych informacji, przez co wzbogaca się świat wewnętrzny dziecka.

W omawianej publikacji widać wyraźnie logiczny ciąg myślowy, sięgający swymi korzeniami głęboko początków historii zbawienia, przebiegający poprzez czasy współczesne, a nawet wybiegający w przyszłość. Olbrzymia wiedza, kunszt pisarski i piękny styl sprawiają, że po przeczytaniu zaledwie pierwszych stron książka bardzo absorbuje, wyzwała potrzebę poznawania więcej i więcej... Nawiasem mówiąc, kompletny wykład przedstawionej metody można znaleźć w pracy tego samego autora pt. *Nowa wizja teologii – ujęcie graficzne* (Pelplin 2000). Metoda wykresograficzna jest pewnym novum. Niektórym zapewne trudno będzie się do niej przekonać, ale zwłaszcza tych szczególnie zachęcam do jej poznania. Metoda wykresograficzna jest bezwzględnie potrzebna współczesnej katechezie, stąd też zamiast zastanawiać się nad tym, jak przekonać do niej sceptyków, należy raczej zastanowić się, jak dotrzeć z nią do jak największej rzeszy katechizujących i katechizowanych.

Na koniec należy mocno podkreślić, że oprócz wartości naukowej i katechetycznej omawianej publikacji już samo nazwisko Autora – ks. Franciszka Drączkowskiego, profesora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kierownika Katedry Patrologii Greckiej tejże uczelni, rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu w latach 1994-1997, autora ponad 166 prac drukowanych, w tym 91 artykułów do *Encyklopedii Katolickiej* oraz 20 samodzielnych pozycji książkowych, jest wystarczającą rekomendacją i winno przekonać wszystkie osoby związane z katechizacją do jej nabycia. Można to uczynić w wydawnictwie „Bernardinum”, ul. Biskupa Dominika 11, 83-130 Pelplin, tel. (058) 536-17-57.

Helena Słotwińska